

Česká školní inspekce

Královéhradecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola, Trutnov, Rudolfa Frimla 816

Rudolfa Frimla 816, 541 01 Trutnov

Identifikátor školy: 600 101 932

Termín konání inspekce: 4. – 8. duben 2005

Čj.:	i5-1019/05-5201
Signatura:	ki5zy114

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem základní školy s příspěvkovou formou hospodaření a kapacitou 450 žáků je město Trutnov. Školu navštěvuje celkem 320 žáků. V 16 třídách je realizován vzdělávací program *Základní škola a Základní škola s rozšířenou výukou tělesné výchovy*. Provoz zajišťuje 23 pedagogických a 9 nepedagogických zaměstnanců, z nich někteří pracují na zkrácený úvazek. Další součástí školy jsou školní družina s kapacitou 150 žáků a školní jídelna.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Personální podmínky: na 1. stupni, dále v předmětech český jazyk, dějepis, matematika, výtvarná výchova, chemie, přírodopis, občanská výchova, tělesná výchova, v termínu inspekce.

Materiálně-technické podmínky: na 1. stupni, dále v předmětech český jazyk, dějepis, matematika, výtvarná výchova, chemie, přírodopis, občanská výchova, tělesná výchova, v termínu inspekce.

Průběh a výsledky vzdělávání: na 1. stupni, dále v předmětech český jazyk, dějepis, matematika, výtvarná výchova, chemie, přírodopis, občanská výchova, tělesná výchova, v termínu inspekce.

Tematické inspekce:

1/ Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve školách a školských zařízeních, v termínu inspekce.

2/ Vzdělávání žáků s vývojovými poruchami učení v základních školách, v termínu inspekce.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Ve škole pracuje celkem 23 učitelů včetně vedení školy, z toho 3 na zkrácený úvazek. Personální zabezpečení výuky je velmi příznivé. Všichni učitelé sledovaných předmětů splňují podmínky odborné kvalifikace s výjimkou jediné učitelky, působící na prvním stupni, která má úplné střední odborné vzdělání s pedagogickým zaměřením a v současné době si jej doplňuje studiem na vysoké škole. Jedna z učitelek s odbornou kvalifikací pro výuku na prvním stupni vyučuje malou část svého úvazku na druhém stupni, pro který podmínky odborné kvalifikace nesplňuje. Aprobaci učitelů se snaží vedení školy využívat při sestavování vyučovacích úvazků co nejlépe.

Organizační řád a organizační schéma dostatečně podrobně popisují strukturu řízení školy, kompetence vedoucích pracovníků i ostatních zaměstnanců jsou jasně stanoveny. Delegování pravomocí vyhovuje potřebám školy.

Vnitřní informační systém a plánování práce školy je funkční. Veškeré důležité písemné materiály jsou učitelům předávány nebo vyvěšeny na nástěnkách, případně zasilány prostřednictvím počítačové sítě. Kromě pravidelných schůzí pedagogické rady a schůzek vedení jsou organizovány i nepravidelné operativní schůzky. Aktuální informace sděluje pracovníkům vedení školy osobně, školním rozhlasem či pomocí telefonického spojení do kabinetů a tělocvičny.

Metodické orgány jsou ustaveny, písemně je jejich činnost podchycena v zápisech ze schůzek. Činnost metodických orgánů je plánovitá, četnost schůzek i kvalita zápisů jsou rozdílné. Námětům metodických orgánů věnuje ředitelka školy dostatečnou pozornost a podle možností je řeší a zapracovává do plánu práce. Ve škole není zřízen poradní sbor, žakovský parlament, rada rodičů ani výbor sdružení rodičů.

Systém uvádění začínajících učitelů spočívá v určení zkušených uvádějících učitelů. Vedení školy věnuje práci začínajících učitelů zvýšenou pozornost.

Kontrolní systém vzdělávacího procesu je založen především na hospitační činnosti vedení školy, kontrole dokumentace a provozu školy. Záznamy z jednotlivých hospitací vedení školy projednává s učiteli, většinou z nich ale nevyplývají konkrétní závěry a učitelé je nepodepisují. Ředitelka školy vykonala ve školním roce 2004/2005 k termínu inspekce 20 hospitací, dvě zástupkyně 9 a 6 hospitací. Vzhledem k faktu, že obě zástupkyně vykonávají své funkce prvním rokem, je počet hospitací postačující.

Ředitelka školy má přehled o situaci v personální oblasti a má jasnou představu o současných i budoucích potřebách školy. Své záměry se snaží postupně naplňovat.

Vedení školy dává pedagogickým pracovníkům dostatečný prostor pro další vzdělávání a vyučující mají o vzdělávací akce zájem. Doposud byly využívány především nabídky vzdělávacích středisek v Náchodě a Hradci Králové. Hlavní priority vzdělávání jsou písemně deklarovány a jsou v souladu s cíli školy.

Důležitou roli při řízení školy hraje hodnocení pracovníků. Ředitelka má zpracovaná aktualizovaná kritéria pro hodnocení zaměstnanců a následně pro stanovení osobních příplatků. Hodnocení provádí ve spolupráci se svými zástupkyněmi.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou velmi dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Sledovaná výuka probíhala v 18 kmenových učebnách, z nichž 10 využívá 1. stupeň. Dále je zřízeno 10 odborných učeben a knihovna s čítárnou, ve které se rovněž vyučuje. Tělesná výchova je realizována ve sportovní hale s nekvalitní akustikou a menší tělocvičně se zrcadlovou stěnou a kobercem a na víceúčelovém hřišti s umělým povrchem a travnatým hřištěm. Dále je k dispozici herna pro stolní tenis a malá posilovna. Vybavení náradím a náčiním je vynikající. Účelně vybavené učebny s bezkřídovými tabulemi, na druhém stupni většinou již s novým žakovským nábytkem, působí esteticky. Výuka 1. stupně probíhala kromě učeben kmenových a sportovišť rovněž v odborné učebně pro německý jazyk, pro hudební a literární výchovu. Výuka dějepisu, rodinné výchovy, chemie, přírodopisu a výtvarné výchovy se konala v odborných učebnách, podnětně a technicky velmi dobře vybavených (televizory, videa, dataprojektory, audiopřehrávače, počítače s připojením k internetu, rozvody elektrického proudu, vody a plynu do lavic, malířský stojan, tiskařský lis, dostatek odkladných ploch). Sluneční clonu a zatemnění zajišťují žaluzie. Ve všech třídách slouží žákům koutky pro základní hygienu. Velmi vkusně působí společné prostory školy se zcela mimořádnou květinovou výzdobou.

Všechny odborné učebny jsou vybaveny soupravou televizoru a videa, většina i jedním počítačem s připojením k internetu, ve 3 odborných učebnách je navíc umístěn dataprojektor a v jedné dokonce i interaktivní tabule. K dalšímu technickému zázemí školy patří dostatečné množství přenosných audiopřehrávačů a zpětné projektory. K počítačům a internetu mají vyučující přístup ve všech kabinetech.

Pro většinu sledovaných předmětů zajišťuje škola moderní, odpovídající učebnice. Žákům však nejsou bezplatně poskytovány učebnice pro rodinnou výchovu v 7.–9. ročníku a matematiku na 1. stupni, a to v 1.–4. ročníku. Vyučující disponují pomůckami v dostatečné kvantitě (odborná literatura, alternativní učební texty a učebnice, slovníky a jazykové příručky, názorné pomůcky, nástěnné názorné pomůcky, videokazety, audiokazety, výukový software), výtvarné výchově slouží rovněž keramická dílna a keramická pec. Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je zajištěn dostatek manipulačních pomůcek, čítanek pro dyslektiky, pracovních sešitů a výukových materiálů, včetně softwaru.

Využívání materiálně-technického zázemí školy je součástí běžných kontrol a hospitací prováděných vedením školy. Veřejností jsou využívána zejména sportoviště.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání jsou velmi dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Výuka žáků ve školním roce 2004/2005 probíhá podle platných učebních dokumentů. Pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami jsou vypracovány individuální vzdělávací plány.

Učební plány školy pro školní roky 2000/2001 až 2003/2004 jsou v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2, podle kterého škola žáky vzdělává. V učebním plánu školy pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy na školní rok 2004/2005 byly zjištěny tyto nedostatky:

1. Žáci třídy V.A se učí podle modelového učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy čj. 29 738/96-22-50 a na základě výjimky, kterou škole udělilo MŠMT svým rozhodnutím dne 27. 9. 2001 pod čj. 25 763/01-50. Učební plán je podle udělené výjimky upraven takto:
 - Přírodověda a vlastivěda jsou vyučovány celkem v tříhodinové týdenní dotaci.
 - Praktické činnosti, hudební a výtvarná výchova jsou vyučovány v jednohodinové dotaci.
 - Tělesná výchova je vyučována 4 hodiny týdně. Tím je sice dodržena týdenní dotace 25 hodin, ale není dodržen počet 5 hodin tělesné výchovy. Hodina nad rámec týdenní dotace povinných předmětů musí být vyučována jako nepovinný předmět. (U této části došlo na MŠMT k pochybení, neboť dodržením úprav učebního plánu dle MŠMT – vyučovat 4. a 5. hodinu jako nepovinný předmět, by nebyla dodržena povinná týdenní dotace povinných předmětů, místo 25 by se učilo pouze 24 hodin týdně).
- Na 2. stupni se škola ve třídách s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy řídí učebním plánem uváděným ve zvoleném vzdělávacím programu.
2. V učebním plánu školy pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy na školní rok 2004/2005, platném ke dni zahájení inspekce, byla disponibilní dotace použita nesprávně. Namísto zařazení dalšího volitelného předmětu, nebo zvýšení hodinové dotace některého

již vyučovaného volitelného předmětu škola zvýšila hodinovou dotaci povinných předmětů matematika a český jazyk (po půlhodině týdně).

Rozvrh hodin a reálná výuka odpovídaly v době konání inspekční činnosti učebnímu plánu pro školní rok 2004/2005. Učební osnovy všech sledovaných předmětů s výjimkou matematiky byly k termínu inspekce i v celém uzavřeném cyklu plněny. Kontrolou třídních knih bylo zjištěno, že ve třídách IX.A a IX.B, které ukončily školní docházku ve školním roce 2003/2004, nebyly dodrženy učební osnovy matematiky, neboť v osmém ročníku nebyl probrán tematický celek Základy statistiky.

Sledovaná povinná dokumentace školy je vedena v určeném rozsahu na předepsaných tiskopisech. Její vypovídací hodnota ve IV. a V. třídách vzhledem k výchovně-vzdělávacímu procesu je méně průkazná, je snížena u třídních knih obecnými zápisy o probíraném učivu, nevyplňováním všech složek předmětu český jazyk (není zapisováno do třídních knih probírané učivo psaní), nebo uváděním forem výuky namísto témat učiva. Ve vedení povinné dokumentace byly zjištěny formální i věcné nedostatky.

Vedení školy pověřuje vedoucí metodických orgánů přípravou tematických plánů podle učebních osnov zvoleného vzdělávacího programu. Časové a obsahové plnění těchto plánů sleduje vedení školy při své hospitační činnosti a při jednáních pedagogické rady. Naplňování učebních osnov ověřuje také prostřednictvím rozboru čtvrtletních prací v předmětech český jazyk a matematika a vlastních testů z těchto předmětů v pátém a osmém ročníku. Kontrola plnění učebních osnov nebyla v minulém školním roce dostatečně důsledná.

Rozvrh hodin na prvním i druhém stupni školy respektuje plně psychohygienické podmínky výuky a je v souladu s příslušným právním předpisem.

Ředitelka školy vypracovala školní řád, který v současné době novelizuje podle nového školského zákona.

Informační systém vůči žákům je založen na osobním jednání třídních učitelů, využívá nástěnky ve třídách i na chodbách, případně školní rozhlas.

V průběhu školního roku jsou rodiče o prospěchu a chování svých dětí informováni prostřednictvím zápisů v notýscích a žákovských knížkách. Dvakrát ročně jsou organizovány třídní schůzky a vždy jeden den v týdnu jsou pro rodiče vyhrazeny konzultační hodiny. Další informace rodičům a veřejnosti podává škola ve svém časopise, na webových stránkách a při Dni otevřených dveří. Pro zpětný tok informací mají rodiče k dispozici e- mailovou adresu školy.

Poradenské služby ve škole zajišťují především výchovná poradkyně a metodička prevence. Byly ředitelkou školy do těchto funkcí jmenovány, mají vypracovány pracovní náplně stanoveny kompetence. Podle nich výchovná poradkyně zajišťuje organizaci vyšetření žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, vede evidenci zpráv pro PPP, připravuje individuální vzdělávací plány pro žáky se zvýšeným normativem, dále se zaměřuje na profesní orientaci žáků i na metodickou, informační a konzultační činnost. Vede agendu integrovaných zdravotně postižených žáků a žáků s výchovnými problémy, odesílá žádosti školy o vyšetření žáků, zakládá odborné posudky z vyšetření žáků a spolupracuje s dalšími pedagogy i s vedením školy při koordinaci péče o žáky školy. Informace o preventivních aktivitách školy a o vzdělávání žáků s vývojovými poruchami učení jsou uvedeny v kapitole Další zjištění.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech v 1. až 3. ročníku

V rámci inspekční činnosti byla hodnocena výuka čtyř učitelek ve čtyřech třídách 1. – 3. ročníku, a to v předmětech český jazyk, matematika, prvouka, výtvarná výchova a v několika částech projektového vyučování ve třetí třídě. Všechny vyučující vypracovaly tematické

plány, jejichž funkce je převážně formální. Na výuku se připravovaly. Nejnáročnější bylo naplánovat projekt, který prolínal celým dnem. Probírané učivo obsahově navazovalo na předcházející výuku a ve většině hodin učitelky žákům v úvodu hodiny sdělily její cíl.

Výuka probíhala v kmenových třídách, které jsou prostorné a pro výuku podnětné. V jedné třídě byly netradičně uspořádané lavice, což usnadňovalo žákům spolupráci při činnostech ve skupinách. V průběhu inspekce žáci pracovali převážně s pracovními sešity, s nakopírovanými pracovními listy, občas s učebnicemi, kartičkami, foliemi a drobným manipulačním materiálem. Jednotlivci měli možnost pracovat u tabule, dle potřeby žáci používali počítač. Vyučující donesly do některých hodin názorné pomůcky, doplňkovou literaturu a jedna vyučující hrála na hudební nástroj. V žádné hodině nebyla použita didaktická technika.

Hospitované vyučovací jednotky měly rozdílnou strukturu, která se odvíjela od různých metod práce. Převažovalo klasické frontální vyučování s maximálním zapojením učitele a mnohem menší účastí žáků. V projektovém vyučování učitelka vhodně vedla žáky ke vzájemné spolupráci a v jedné hodině prvouky byly zařazeny prvky dramatické výchovy. V hojně míře učitelky zařazovaly opakování a procvičování učiva, kdy při společné práci doplňoval na tabuli jeden žák a ostatní jen opisovali. Při činnostech ve skupinách nebo ve dvojicích se žáci učili spolupráci a vzájemné ohleduplnosti. Samostatně žáci pracovali pouze ojedinele. Ve sledovaných hodinách nebyla zařazena žádná diferenciací, práci navíc pro rychlejší žáky měla připravena jedna vyučující. Při prvouce žáci uplatňovali své praktické zkušenosti, v hodině výtvarné výchovy fantazii. Některé vyučovací jednotky se vyznačovaly dynamičností a byl efektivně využit vyučovací čas. V závěru hodin často docházelo k časové tísní, tudíž učivo nebylo shrnuto ani žáci nebyli za práci v hodině zhodnoceni. Ve většině hodin žáci měli možnost relaxovat při zpěvu, pohybových chvilkách či pracovních činnostech mimo lavice.

Kromě průběžných motivací souvisejících s probíraným učivem učitelky zařazovaly do výuky aktuální informace, využívaly zkušeností žáků a žáky kladně slovně hodnotily. V několika zhlédnutých hodinách se vyučujícím nedařilo žáky vhodně motivovat k práci, což vedlo k nezájmu žáků a k jejich nesoustředění na výuku.

Všechny učitelky vystupovaly přirozeně a u žáků mají odpovídající autoritu. Ve třídách převažovala rušná pracovní atmosféra, žáci dostávali prostor pro vyjádření vlastního názoru, zkušeností či zážitků. Vyučující dbaly, aby se žáci vyjadřovali celými větami a spisovně, proto do výuky zařazovaly říkanky, básničky, písničky a společné čtení krátkého textu. Průběžně se snažily žáky zapojovat do řízeného rozhovoru. Ve výuce čtení vyučující podporovala zájem o četbu a rozvoj souvislého mluvního projevu. V geometrii důsledně dbala na dodržování správné terminologie jak v mluveném tak grafickém projevu.

Učitelky žáky hodnotily převážně slovně, v několika případech bylo toto hodnocení doplněno razítkem, klasifikace známkou nebyla vůbec zařazena. Ani v žákovských knížkách a notýscích nemají žáci z některých hospitovaných předmětů dostatek známek.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech v 1. až 3. ročníku jsou dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech ve 4. až 5. ročníku

Hodnocení úrovně vzdělávání vychází z hospitací, které se uskutečnily u čtyř třídních učitelek daných tříd.

Sledována byla kvalita výchovně-vzdělávací činnosti v povinných předmětech český jazyk, německý jazyk, matematika, tělesná výchova. Ze čtyř sledovaných třídních učitelek jsou tři odborně kvalifikované, jedna vyučující nikoliv (studuje příslušný typ VŠ a rozšiřuje si svoji

kvalifikaci učitelství pro mateřskou školu o učitelství pro 1. stupeň základní školy se zaměřením na speciální pedagogiku). Tři učitelky jsou zkušené, mají delší pedagogickou praxi, což se kladně odráželo v pedagogickém působení na žáky. Jedna vyučující učí druhým rokem, ve výuce se dopouštěla metodických pochybení, které však vyvažovala svou bezprostředností a přátelským přístupem k žákům.

Tematické plány učiva jednotlivých předmětů vyučující zpracovaly, učivo rozplánovaly do jednotlivých měsíců školního roku. Plány jsou dosti formální, nejsou korigovány s osnovami, plánování výuky moc neusnadňují. Není v nich např. zahrnuto učivo psaní, není obsahově odlišena výuka tělesné výchovy s dvouhodinovou dotací od výuky s pětihodinovou týdenní dotací atp.

Bezprostřední příprava na výuku byla kvalitní, učitelky nadepsaly tabule, některé připravily pomůcky (pracovní listy, karty, kazetu do magnetofonu, sportovní potřeby atp.). Strukturu hodiny si promyslely po obsahové stránce, méně již podle uspořádání a správného rozložení jednotlivých částí. V úvodní části hodin některé z nich žákům sdělily téma hodiny a organizaci, nikoliv cíl. Výuka odpovídala vždy aktuálnímu složení třídy.

Učitelky pracovaly se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami individuálně při samostatné práci, dle možností jim poskytovaly radu či pomoc. Vyučovací čas se snažily využívat většinou efektivním způsobem. Učivo navazovalo na předcházející, na začátku vyučovacích hodin bylo aktivizováno a procvičováno.

Ve většině hodin převažovalo frontální vyučování s celou třídou, někdy učitelky zařazovaly i samostatnou práci žáků ve dvojicích či individuálně. Větší část zhlédnutých hodin byla procvičovací. Učitelky žáky zapojovaly do řízeného rozhovoru, orientačního zkoušení. Převažovala forma písemného prověřování učiva. Zadané úlohy byly většinou zkontrolovány následně po skončení samostatné práce. Vyhodnocení úvodních desetiminutovek prováděly učitelky druhý den po opravě písemných prací. Opakování učiva někdy oživilo soutěžení, do kterých se žáci rádi zapojovali. Při samostatné práci měli žáci možnost pracovat svým vlastním tempem, pro rychlejší žáky byla připravena práce navíc (vtipné úlohy atp.).

V hodinách českého jazyka při jazykovém vyučování žáci procvičovali pravopisné a mluvnické učivo, učili se správně vyjadřovat. Výuka německého jazyka byla věnována většinou nácviku a vysvětlení slovíček a gramatického učiva. Učitelka používala především gramaticko-překladovou metodu, organizovala pro žáky procvičení slovní zásoby zábavnou formou. Převažovaly pasivní formy práce (třídění, doplňování, řazení slovíček atp.) před aktivními (rozhovory, mikrodialogy). Hodiny výuky německého jazyka byly vedeny v češtině, učitelka nepoužívala ani základní německé pokyny. Vyučování matematiky bylo efektivní, učitelky organizovaly samostatnou procvičovací práci jednotlivců, hodiny zpestřily soutěžení. Těžištěm práce žáků v tomto předmětu bylo pamětné procvičení numerických příkladů, desetinných čísel, slovních úloh, převodů jednotek a konstrukce trojúhelníků. Při výuce tělesné výchovy, organizované ve sportovní hale školy, byly zařazeny soutěže družstev kondiční cvičení, cvičení se švihadly, na žebřinách, na trampolíně, základy basketbalu a řízená hra vybíjená. Výuka tělesné výchovy vedená zkušenou učitelkou byla metodicky správná, byly dodrženy zásady bezpečnosti a žáci prokazovali dobrou organizovanost i zdatnost. Při výuce začínající učitelky se objevovaly některé nedostatky z hlediska bezpečnosti a správné fyziologické zátěže žáků. Pokyny vyučujících v tělocvičně žáci téměř neslyší, protože je zde nevhodná akustika. Plánované odhlučňovací úpravy, které by situaci vyřešily, zatím nebyly provedeny.

K podpoře názornosti ve vyučování v době inspekce sloužil především obrazový materiál, schémata a přehledy, které si učitelky vyráběly samy podle aktuálních potřeb, další pomůcky v naukových předmětech byly opomíjeny. Při výuce TV bylo funkčně používáno stabilní i mobilní sportovní vybavení (náradí, sportovní potřeby).

Sledovaná výuka byla většinou vhodně tematicky zaměřená, učivo bylo podáváno odborně správně, většina žáků probrané učivo zvládala. Změnou činností a zařazováním mezipředmětových vztahů či aktuálních informací byla u žáků udržována pozornost. Při některých hodinách a o přestávkách žáci využívali k relaxaci odpočinkové koutky učeben. Učitelky většinou dbaly při výuce na dodržování zásad psychohygieny, pravidelně větraly, někdy zařadily relaxační prvky pohybové, jindy předcházely únavě žáků změnou poloh či forem práce.

Pouze některé učitelky prováděly úvodní a průběžnou motivaci. Žáci jsou zvyklí pracovat ve dvojicích, učí se vzájemné spolupráci. Opakování a procvičení nové látky věnovaly vyučující dostatek času. V průběhu činností žáky povzbuzovaly, někdy i hodnotily. Závěrečné vyhodnocení práce žáků v řadě hodin zcela chybělo, někdy hodiny ukončovali žáci sami, nečekali na pokyn vyučující.

Učitelky formovaly správné vyjadřování žáků, ne vždy se to však zcela dařilo. Někteří žáci byli při určitých činnostech hluční, nepozorní, měli problémy s dodržováním zásad slušného chování. Nekázeň žáků se projevovala i o přestávkách. Ve všech sledovaných předmětech se však do práce zapojovali a spolupracovali s vyučujícími. Verbální i neverbální projev učitelek byl přátelský, projev žáků často málo kultivovaný.

Hodnocení žáků v hodinách bylo objektivní, především slovní, ale vyučující využily i klasifikaci. Kontrolují pouze některé sešity z českého jazyka a matematiky, některé zápisy žáků nejsou důsledně hodnoceny ani po formální, ani po věcné stránce. Často výsledky práce žáků podle počtu chyb vyhodnocuje pouze jiný žák při společné kontrole samostatné práce při hodinách. Kvalita písemného projevu žáků je velmi rozdílná, řada kontrolovaných sešitů byla vedena velmi nedbale. Pro žáky jsou kromě ústního zkoušení používány písemné prověrky, které učitelky vyhodnocují a se žáky výsledky rozebírají. Žáci mají v žákovských knížkách dostatek známek ze všech naukových předmětů, méně již z předmětů s výchovným nebo praktickým zaměřením. Výchovná opatření dominují nad pochvalami za práci.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech ve 4. až 5. ročníku jsou dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk

Všichni tři vyučující splňují stanovené předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, což se projevilo ve věcně správné prezentaci učiva a přiměřeně stanovených výukových cílech v návaznosti učiva a v časovém souladu s plánem. Kvalita zpracování tematických plánů se značně lišila, od velmi rámcového rozdělení učiva do měsíců, po podrobnější rozpracování u začínajícího vyučujícího. Bezprostřední příprava na jednotlivé hodiny se rovněž lišila, probírané učivo logicky navazovalo, avšak s často nízkou promyšleností a výběrem aktivizujících vyučovacích metod a materiální podpory výuky.

Žáci se specifickými poruchami učení jsou evidováni, zohledňování této skutečnosti se odráželo v několika hodinách v diferenciaci úloh a dále rovněž v přerozdělování tříd na pracovní skupiny pro český jazyk a matematiku.

Výuka probíhala v esteticky upravených kmenových učebnách, avšak s nižší podnětností výzdoby ve vztahu k vyučovanému předmětu, jedna z hodin byla vedena velmi vhodně v knihovně a čítárně školy.

Žáci pracovali s učebnicemi, namnoženými doplňkovými texty. Další alternativní zdroje informací, stejně jako slovníky, encyklopedie, jazykové příručky či nástěnné mluvnické mapy nebyly použity vůbec, obrazový materiál a beletrie zřídka. Didaktická technika pouze

jedenkrát, využitím poslechu. Materiální podpora výuky vykazovala celkově velmi nízký stupeň názornosti.

Úvodní motivace byla zařazena v polovině hodin, stejně jako motivace průběžná, což korespondovalo s méně promyšlenou přípravou ostatních hodin po stránce metodické i materiální.

Odpovídající tempo výuky nedoplňovala cílená relaxace, formy práce spojené s pohybem po třídě nebyly příliš časté, žáci pracovali převážně ve vynucené poloze, s následným odrazem v únavě a ztrátě pozornosti.

Převažovala frontální práce v kombinaci s prací samostatnou a diktátem, pouze dvě hospitované hodiny zpestřilo využití práce párové, práce s chybou, vyhledávání informací a podněcování k samostatnému vyvozování závěrů. Většinou nižší pestrost a monotónnost vedení vyučování, bez zábavnosti a soutěživosti, tak často snižovaly výslednou efektivitu. Častěji zařazované mezipředmětové vztahy neměly materiální oporu, k pozitivům patřilo nenásilné prolínání mluvnice, slohu a literatury.

Dostatek prostoru věnovaný opakování a procvičování dříve probraného učiva v průběhu hodin doplňovalo časově adekvátní závěrečné opakování nového učiva pouze ojediněle, stejně jako jmenovité hodnocení práce žáků v závěru hodin.

K rozvoji komunikativních dovedností žáků přispívaly referáty a časový prostor věnovaný názorům žáků, další cílená mluvní cvičení zařazována nebyla. Chyběl důraz na větné odpovědi žáků, korekce nespisovnosti žakovských mluvních projevů však prováděna většinou byla. Ve třetině zhlédnutých hodin část žáků příliš neakceptovala sjednaná pravidla komunikace a chování.

V polovině hodin zařazené klasifikování dílčích výkonů žáků, referátů a žáky připravených křížovek doplňovalo zjišťování znalostí písemnou formou. Možnost sebehodnocení žákům dána nebyla, ostatní žáci však byli vyzýváni k hodnocení výkonů svých spolužáků pravidelně. Záznamy v žakovských knížkách dokládají dostatečnou četnost klasifikace, avšak s převahou známek z projevů psaných.

Žáci se mohou zúčastnit každoročně olympiády z českého jazyka.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk jsou dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika

V učebním plánu pro letošní školní rok je v šestém až devátém ročníku minimální požadovaná týdenní hodinová dotace zvýšena o jednu hodinu a činí pět hodin. Jako nadstandard je pro žáky sedmého až devátého ročníku zaveden v jednohodinové týdenní dotaci volitelný předmět základy administrativy. Pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy je dotace v sedmém ročníku pět hodin týdně, v šestém, osmém a devátém ročníku čtyři a půl hodiny týdně.

Plánování výuky matematiky je v souladu s obecnými cíli a zásadami základního vzdělávání. Všechny vyučující zpracovaly podle učebních osnov tematické plány pro jednotlivé ročníky. Je v nich zachována návaznost, duplicita učiva zjištěna nebyla. V době inspekce byly učební osnovy plněny, bezprostřední příprava vyučujících na jednotlivé hodiny byla kvalitní, zvolené cíle byly konkrétní a navazovaly na předchozí výuku.

Hospitace byly uskutečněny ve všech ročnících u tří učitelek, které matematiku na druhém stupni vyučují. Dvě z vyučujících jsou odborně kvalifikované a předmět mají ve své aprobaci.

Třetí nesplňuje podmínky odborné kvalifikace pro výuku matematiky na základní škole. Tato skutečnost se negativně projevila v kvalitě výuky předmětu.

Výuka matematiky probíhala v kmenových třídách, většinou esteticky upravených, podnětných pro výuku, ale nevybavených pro matematiku názornými pomůckami. Většinu navštívených hodin učitelky nepodpořily názornými pomůckami dostatečně, didaktickou techniku nepoužily ani v jednom případě. Žáci pracovali s učebnicemi, tabulkami, kalkulátory, a nakopírovanými listy s příkladovým materiálem.

V organizaci výuky, volbě metod a forem práce se sledované hodiny příliš nelišily. Převažovala frontální výuka střídaná samostatnou prací žáků, která byla v jednom případě zadána diferencovaně. Relaxaci a psychohygienickým zásadám pozornost věnována nebyla. Tempo výuky bylo přiměřené schopnostem žáků, ve dvou hodinách se objevily drobné odborné chyby.

Průběžnou motivaci a pozitivní hodnocení nevyužívaly všechny vyučující. V úvodu hodin nahradily motivaci žáků většinou jen stručným seznámením s průběhem hodin a oznámením cíle. Další motivační prvky, které by žáky aktivizovaly, byly pozorovány jen výjimečně.

Interakce a komunikace byla v jedné hodině na velmi dobré úrovni, v ostatních žáci dostávali jen velmi málo příležitosti k samostatnému vyjadřování. Převažoval v nich mluvní projev vyučujících, v některých hodinách byly snahy žáků o diskusi potlačovány.

Ústní zkoušení bylo zařazeno jen ojediněle, ostatním žákům v této době nebyla věnována pozornost. Vzájemné hodnocení nebo sebehodnocení žáků vyučující nezařadily.

Závěrečnému shrnutí učiva a hodnocení výkonů žáků učitelky nevěnovaly pozornost, některé sledované hodiny nebyly zřetelně ukončeny.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech přírodopis a chemie

Hospitace byly provedeny u obou učitelek, zajišťujících ve škole výuku chemie a přírodopisu. Probírané učivo bylo v souladu s cíli a zásadami vzdělávání a osnovami obou předmětů. Učitelky ho rozpracovaly do stručných tematických plánů. Ve sledovaných hodinách důsledně propojovaly nové učivo s již probranou učební látkou a vycházely z dosažených žakovských znalostí, které rozvíjely. Časová dotace přírodopisu činí 1,5 hodiny týdně, chemie 2 hodiny týdně ve všech ročnících a odpovídá učebnímu plánu zvoleného vzdělávacího programu. Obě učitelky mají krátkou pedagogickou praxi, což se projevilo především v metodicky zpravidla velmi jednoduché stavbě vyučovacích hodin.

Výuka přírodopisu probíhala většinou v podnětné samostatné odborné učebně, všechny hodiny chemie byly učeny ve velmi dobře vybavené odborné učebně chemie a fyziky. Učitelky zajistily dobře a účelně názornost výuky v části sledovaných hodin demonstrací pomůcek, přírodnin, prací s namnoženými pracovními materiály, kartičkami a učebnicemi. Další možnosti, týkající se například odborné literatury, nástěnných obrazů, přírodovědných atlasů, encyklopedií apod., zůstaly nevyužity. Ve dvou hodinách nebyly názorné pomůcky použity vůbec. V části hodin obě učitelky provedly demonstrační pokusy a v jedné z hodin chemie učitelka metodicky velmi dobře využila didaktickou techniku.

Sledované hodiny byly připravené, jejich vnitřní členění bylo účelné, ale stavba hodin byla jednotvárná a téměř ve všech hodinách obdobná. Obě učitelky se snažily efektivně využívat vyučovací čas, téměř vždy však na úkor zařazení jakýchkoli relaxačních momentů. Ve větší části hodin měli sice žáci možnost samostatně pracovat, zadané úkoly však byly většinou velmi jednoduché. Řešení složitějších problémových úkolů učitelky zařadily do hodin zcela

výjimečně a reakce žáků byla spíše odmítavá. Chybělo aktivní využívání různých informačních zdrojů, samostatné vyhledávání a zpracování údajů a jejich interpretace žáky. Výuka byla až na jedinou výjimku frontální, v přírodopisu učitelka vyvozovala nová fakta zpravidla rozhovorem se žáky, v chemii mnohem častěji žáci pouze pasivně přejímali hotové poznatky předkládané učitelkou. Kontrolou záznamů v třídních knihách bylo zjištěno, že učitelky vykonávají v obou sledovaných předmětech laboratorní práce, jejich celkový počet především ve vyšších ročnících však zdaleka nedosahuje hodnot doporučených zvoleným vzdělávacím programem. Učitelky interpretovaly učivo ve všech hodinách odborně správně.

V části hodin byli žáci aktivní a projevovali o předkládanou učební látku zájem, v části naopak pasivní a bez snahy aktivně se zapojovat do vyučování. Úvodní motivace byla řešena sdělením cíle a průběhu hodiny, průběžná motivace byla většinou nevýrazná. Učitelky málo kladly důraz na aktualizaci učiva, jeho spojování s praxí, uvádění zajímavostí a regionálních prvků. Naopak velmi dobře využívaly mezipředmětové vztahy.

Klima ve třídách nebylo ve většině hodin chemie příliš příznivé, kvalita vztahů mezi učitelkou a žáky byla narušená, žáci akceptovali stanovená pravidla komunikace až po stálém a důrazném napomínání. Jednu z hodin projevy nekázně žáků téměř zcela znehodnotily. V hodinách přírodopisu byla v tomto směru situace daleko příznivější, ve větší části hodin zde spolupracovali žáci dobře, komunikační schopnosti učitelky byly velmi dobré. Komunikační dovednosti žáků byly v různých třídách velmi rozdílné, zpravidla poměrně slabé. Obě učitelky sice dávaly žákům prostor pro diskusi a vyjádření vlastního názoru, tuto možnost však žáci využívali jen v části hodin přírodopisu.

Obě učitelky hodnotily žáky při úvodním a závěrečném opakování, méně v průběhu hodin. Závěrečné zhodnocení hodiny a práce žáků neprováděly vůbec. Kladem byla péče o kvalitu písemného projevu žáků a dostatek známek v obou předmětech. Pozorované hodnocení bylo objektivní a v některých případech zdůvodňované. Obě učitelky při klasifikaci a opakování využily i prvky sebehodnocení žáků, případně hodnocení žáků navzájem.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech přírodopis a chemie jsou dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání předmětech dějepis a rodinná výchova

Hospitační činnost byla realizována v různých třídách 6. – 9. ročníku celkem u pěti učitelek. Výuku dějepisu zajišťují tři odborně kvalifikované učitelky, všechny předmět vystudovaly a mají dlouholetou praxi. Tato okolnost pozitivně ovlivnila kvalitu výuky. Výuku rodinné výchovy vedly rovněž tři učitelky, dvě odborně kvalifikované a jedna bez odborné kvalifikace, protože absolvovala vysokoškolské vzdělání zaměřené pro výuku na 1. stupni. Z těchto tří učitelek žádná předmět nevystudovala, jedna učí rodinnou výchovu více let, předmět jí zajímá a má velké pedagogické zkušenosti, dvě učitelky jej vyučují prvním rokem. Některé drobnější nedostatky se projevily ve výuce úplně začínající učitelky (málo kontrolované sešity, nezapsané známky v žákovských knížkách žáků, občasné nespisovné vyjadřování). Bezprostřední příprava učitelek na sledované hodiny obou předmětů byla velmi pečlivá a výuka probíhala po stránce didaktické i odborné správně. Všechny vyučující zpracovaly osobní tematické plány, způsob jejich zpracování se značně lišil, některé jsou podrobné a jsou v nich uvedeny vhodné učební pomůcky, exkurze, odpovídající cvičení v pracovních sešitech žáků, jiné plány jsou stručné. Reálná výuka byla v souladu s těmito plány. Vedení školy navýšilo v učebním plánu minimální časovou dotaci dějepisu o dvě hodiny v klasických třídách, takže činí ve všech ročnících dvě hodiny týdně. Ve třídách s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy je dodržena minimální dotace hodin, stejně i v

rodinné výchově. Vyučující šestých tříd ověřuje možnost integrovat rodinnou a občanskou výchovu do jednoho předmětu. Na dějepis ani rodinnou výchovu není ve škole zaměřen žádný volitelný předmět. Cíle zhlédnutých hodin učitelky stanovily přiměřeně k aktuálnímu stavu tříd, ale ne vždy se jim podařilo je splnit. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata.

Pro výuku obou předmětů jsou ve škole zřízeny a kvalitně vybaveny odborné učebny, byly v nich realizovány všechny zhlédnuté hodiny, kromě jedné. Obě učebny jsou velice pedagogicky podnětné, je v nich nainstalována didaktická technika a žáci mohou využívat nejenom různé encyklopedie a knihy, ale mohou vyhledávat potřebné informace na internetu. Určitým nedostatkem učebny rodinné výchovy je poměrně malý prostor. Žáci se v dějepis učí podle moderní ucelené řady učebnic, k níž si pořizují také pracovní sešity, a moderní učebnice mají také pro rodinnou výchovu v šesté třídě. Pro ostatní ročníky nejsou ve škole k dispozici žádné učebnice rodinné výchovy. Učitelky tento nedostatek nahrazovaly jinými učebními pomůckami a materiály. Velmi dobré až vynikající materiální zabezpečení téměř všech sledovaných hodin patřilo k přednostem zhlédnuté výuky.

Z hlediska využitých metod a forem výuky připravily učitelky pro žáky hodiny pestré a zajímavé, vyváženě v nich střídaly frontální výuku se samostatnými aktivitami žáků, organizovanými poměrně často pro skupiny, dvojice a méně pro jednotlivce. V úvodní části seznámily žáky s cílem hodin, někdy je žáci museli vyloučit v křížovce či odhalit z literární ukázky. Poté následovalo opakování učiva, v rodinné výchově jen stručné, realizované někdy řízeným rozhovorem, nebo jako samostatná práce žáků. Frontálně vedený výklad nového učiva v dějepis vyučující nejčastěji doplňovaly řízeným rozhovorem se žáky a jejich aktivitami. Žáci vyhledávali různé údaje, sdělovali své poznatky, pracovali s mapami, v různé míře se podíleli na vyvození nového učiva. Vyučující je vedly k tomu, aby pochopili historické souvislosti. Poté si žáci někdy zaznamenali zápis do sešitů, jindy jim nejdůležitější údaje učitelky nakopírovaly a žáci si je do sešitů vlepili. Organizace výuky v hodinách rodinné výchovy se odvíjela od stanoveného cíle a byla převážně realizována didaktickými metodami typickými pro tento předmět – spontánní či řízenou diskusi a různými činnostmi. Žáci uplatňovali své životní zkušenosti a diskutovali o nich, získávali praktické dovednosti. V závěru hodin obou předmětů si učitelky neoponechaly čas na shrnutí či zopakování učiva a na zhodnocení práce žáků. Výuka se odvíjela přiměřeným tempem, učitelky vhodně měnily metody a formy výuky, poměrně často i pracovní místa žáků, a tak ti měli možnost si odpočinout.

Vyučující obou předmětů se snažily žáky motivovat jak v úvodu, tak v průběhu hodin (hry, brainstorming, obrázky, testy vlastních schopností), ale u některých žáků tato snaha vyzněla naprázdno. Pro jiné žáky, zejména v rodinné výchově, ale i v dějepis, největší motivací byla zvolená aktivita. Vyučující do výuky začleňovaly mezipředmětové vztahy.

Atmosféra ve třídách a úroveň interakce mezi učitelkami a některými žáky i mezi žáky navzájem patřily k slabším stránkám sledovaných hodin. Téměř ve všech třídách, kromě obou šestých, se několik jednotlivců snažilo svým chováním a jednáním průběh hodiny narušit a vždy záleželo na pedagogických zkušenostech vyučující, zda se jim to podařilo. Toto se opakovaně objevovalo zejména v závěru vyučovacích jednotek, někdy i v jejich průběhu. Učitelky vytvářely prostor pro komunikaci žáků, pro vyjádření jejich názorů i jejich dotazy. Organizace některých hodin rodinné výchovy byla založena na vzájemné diskusi, a pokud učitelky do ní zapojily všechny žáky, docházelo k tomu, že se někteří vyjadřovali dost nekorektně. Vyučující se jen výjimečně zaměřovaly na rozvoj komunikativních dovedností žáků, spíš reagovaly na obsah žákovských výpovědí.

Učitelky činnosti žáků průběžně hodnotily, kromě začínající učitelky všechny mají vypracovaný systém motivačních známek nebo hodnocení. Klasifikační zkoušení ústní ani

písemné se ve sledovaných hodinách neuskutečnilo. Ojedinele bylo zařazeno sebehodnocení žáků nebo jejich vzájemné hodnocení. Chybělo závěrečné zhodnocení hodin.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech dějepis a rodinná výchova jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu tělesná výchova

Kromě běžných tříd jsou ve škole třídy s rozšířenou výukou tělesné výchovy (dále sportovní třídy). Jsou zaměřeny na sjezdové lyžování a plavání. Z výkazu Škol (MŠMT) V 3-01 vyplývá, že sportovní třídy navštěvuje celkem 163 žáků, z toho 46 se věnuje lyžování a 117 plavání. Z rozhovoru s žáky vyplynulo, že tento údaj není přesný. Někteří žáci se věnují jiným sportům, část z nich nesportuje mimo hodin tělesné výchovy vůbec.

Organizace výuky tělesné výchovy je nestandardní. Na 2. stupni jsou vždy dvě paralelní třídy, z nichž třída A je sportovní. Z pohledu sportovních tříd je organizace následující:

- 2 hodiny jsou žáci paralelních tříd vyučováni společně, chlapci a děvčata tvoří samostatné skupiny,
- 2 hodiny jsou věnovány plavání, výcvik vedou instruktorky z TJ Lokomotiva,
- 1 hodina je společná pro chlapce a děvčata z jedné třídy, učí jedna učitelka.

Z přehledu vyplývá, že běžné třídy nemají žádnou vyučovací hodinu samostatně, vždy jsou spojeni s žáky sportovních tříd.

Inspekce se uskutečnila ve všech výše popsaných typech hodin.

Tělesnou výchovu vyučují celkem 3 učitelky. Všechny mají pro tělesnou výchovu odbornou způsobilost.

Byly sledovány hodiny vyučované v lázních a v tělocvičně. Prostorné hřiště patřící škole nebylo vzhledem k počasí využito, neboť byly na částech hřiště ještě zbytky sněhu.

Lázně využívají žáci 1. – 4. ročníku a žáci sportovních tříd. Bazén je prostorný, je rozdělen na menší sektory, které jsou využívány i dětmi z mateřských škol, nebo žáky jiných škol. Výuku plavání zabezpečují trenéři Plavecké školy Lokomotivy Trutnov, učitelky provádějí pedagogický dozor.

Tělocvična je prostorná, dá se pojízdými sítěmi rozdělit na 3 oddělené části, z nichž každá je dostatečně velká pro všechny míčové hry. Protože chlapců je více, je v hodinách prostor dělen v poměru 1 : 2, větší část užívají chlapci.

Podle předloženého tematického plánu jsou měsíce únor, březen a duben věnovány hrám. Ve sledovaných hodinách byly zařazeny přehazovaná, odbíjená, košíková, házená, kopaná a florbal. Pro všechny jmenované sporty má škola dostatek pomůcek (branky, sítě, pro každého žáka hokejku a míč). Pro rozlišení družstev mají žáci k dispozici trička čtyř různých barev.

Sledované hodiny měly klasickou stavbu. Po nástupu následovalo hlášení, pozdrav, seznámení s cílem hodiny a zahřátí. Menší pozornost byla v části hodin věnována rozcvičení žáků, které bylo buď zcela vynecháno, případně nebylo cíleně zaměřeno na rozcvičení částí těla, potřebných při určitém sportu. Někdy vedly rozcvičku bez potřebných znalostí a zkušeností samy žákyně. Po procvičení příhrávek a herních situací následovala hra družstev. V závěru proběhlo stručné zhodnocení práce. V části hodin se žáci připravovali na sportovní soutěže.

V tělocvičně je velmi špatná akustika. Společným rysem některých sledovaných hodin, při kterých byly v tělocvičně společně dvě skupiny žáků, byl silný hluk, kromě píšťalky nebyly

slyšet téměř žádné pokyny učitelek. Proto učitelky málo vysvětlovaly, spíše předváděly, to však sledovala jen část žáků, kteří mají o tělesnou výchovu zájem. Důsledkem byla v některých třídách nekázeň, zvláště u chlapců z 8. ročníku. Ti při hodinách často porušovali základní bezpečnostní pravidla a mnohdy ignorovali pokyny učitelky. Vzhledem k popsané akustice je náprava tohoto stavu značně obtížná, neboť žáci napomenutí neslyší. Ve třídách, kde nebyli zařazeni žáci se závadovým chováním, byl stav podstatně lepší. Ze zápisů v třídních knihách vyplývá, že žáci byli poučeni o dodržování zásad bezpečnosti, řád tělocvičny je vyvěšen v prostorách šatny.

Množství žáků necvičí, protože nemají cvičební úbor. Z rozhovoru s nimi vyplynulo, že necvičí téměř vůbec. Učitelky situaci evidují, ale vzhledem k laxnímu přístupu rodičů není náprava znatelná. Z provedených hospitací vyplývá, že nejčastěji se tento jev objevuje opět ve třídách s problémovými žáky.

V osvojení pohybových návyků byly mezi žáky sportovních a běžných tříd zjevné rozdíly ve prospěch sportovních tříd. Ty jsou způsobené jednak nadáním žáků sportovních tříd a jejich přístupem k tělesné výchově, jednak vyšším počtem hodin tělesné výchovy. Je však nutné konstatovat, že učitelky dokázaly u obou skupin v oblasti míčových her naučit žáky základy řady míčových her a seznámit je se základními pravidly. V metodice a technice výuky nebyly shledány nedostatky.

Žáci školy se účastní řady sportovních soutěží, a to nejen ve sportech, na které je škola zaměřena. Kromě lyžařských a plaveckých soutěží se účastní i soutěží v kopané, vybíjené, přehazované, štafetovém běhu „Zátopkova štafeta“ apod. Dokladem kvalitní práce v tělesné výchově jsou přední umístění žáků a družstev školy v těchto soutěžích.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu tělesná výchova jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu výtvarná výchova

V učebním plánu pro letošní školní rok je výtvarné výchově přiděleno v šestém až devátém ročníku celkem šest hodin týdně, což je stanovený minimální počet. Pro žáky ve třídách s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy je celková dotace pět hodin týdně. Stanovený počet hodin je v uzavřeném čtyřletém cyklu pro žáky devátého ročníku v souladu s učebním plánem zvoleného vzdělávacího programu.

Výtvarnou výchovu učí na druhém stupni jediná vyučující, která splňuje podmínky odborné kvalifikace a má předmět ve své aprobaci. Tato skutečnost měla příznivý vliv na kvalitu výuky sledovaného předmětu.

Vyučující zpracovala podle učebních osnov velmi přehledně tematické plány pro všechny ročníky druhého stupně. Je v nich dodržena návaznost učiva, duplicita učiva zjištěna nebyla. Bezprostřední příprava vyučující na jednotlivé hodiny byla velmi kvalitní, stanovené cíle byly adekvátní věku a schopnostem žáků, učební osnovy byly plněny.

Výuka žáků všech tříd probíhá v samostatné odborné učebně, materiální podpora sledovaných hodin výtvarné výchovy je velmi dobrá. Rozvrh výuky je sestaven tak, že všechny hodiny jmenovaného předmětu (i v ročnících s dvouhodinovou týdenní dotací) jsou vyučovány v jednogodinových celcích. Tuto nepříznivou okolnost dokázala vyučující potlačit vhodnou volbou námětů, dobrými nápady a rozfázováním práce žáků.

Výběr výtvarných technik, materiálu a nácvik dovedností ve sledovaných hodinách byly velmi pestré. Často žáci pokračovali v započaté práci, v průběhu práce i v závěru ochotně

spolupracovali a prokazovali dobré znalosti a dovednosti. Pracovali se zájmem a snahou o splnění stanovených cílů. Vyučující jejich práci velmi citlivě korigovala, ponechávala jim dostatečnou tvůrčí volnost. Výuku vedla odborně správně, umožňovala žákům aktivně relaxovat.

Klima ve třídě bylo velmi příjemné, vzájemná komunikace byla otevřená, bezprostřední, svědčila o vzájemné důvěře a respektu.

V závěru hodin byly dokončené práce objektivně hodnoceny. Žákovské práce jsou vystavovány v odborné učebně i na chodbách, kde tvoří součást pěkně upraveného interiéru školní budovy.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu výtvarná výchova jsou velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Výsledky vzdělávání jsou zjišťovány každý rok standardizovanými testy, vždy ve dvou střídajících se ročnících. Získané výstupy poskytují škole širší celostátní srovnání a jsou projednávány na pedagogických radách, s třídními učiteli, rodiči i samotnými žáky. Zjištěné závěry slouží rovněž k následným úpravám tematických plánů.

Vedení školy dále provádí na 1. stupni každoročně prověrky kvality čtení, a to ve všech ročnících, s využitím standardizovaných testů vytvořených psychology.

Vlastními, školou vytvořenými testy prochází navíc v předmětech český jazyk a matematika vždy žáci 5. a 8. ročníků.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání jsou dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Vzdělávání žáků s vývojovými poruchami učení

Ve škole je evidováno celkem dvacet čtyři integrovaných žáků, na které je požadován zvýšený normativ. Z tohoto počtu je dvacet tři žáků s vývojovými poruchami učení a jedna žákyně se sluchovým postižením. Kontrolou dokumentace bylo zjištěno, že veškeré podklady potřebné k integraci má dvacet dva žáků. Jeden žák se odstěhoval, jeden nemá dle dostupných dokladů integraci doporučenou.

Žáci jsou integrováni do dvanácti, z celkového počtu šestnácti tříd. Nejvíce integrovaných je ve třídě VII.B (čtyři).

Evidenci integrovaných žáků vede ředitelka školy, výchovná poradkyně a jedna z dyslektických asistentek, která je zároveň pověřena organizací nápravné péče. Změnou pravidel v rozesílání odborných závěrů z vyšetření, o které škola nebyla informována, došlo k tomu, že evidence jednotlivých pracovníků není jednotná. Pedagogicko-psychologická poradna (dále jen PPP) totiž přestala závěry zasílat poštou, ale dává je rodičům, kteří je následně předají některé z výše jmenovaných pracovníků.

Ve škole pracují dva učitelé s odbornou kvalifikací pro speciální školy a tři učitelé s odbornou kvalifikací pro daný stupeň základní školy, kteří absolvovali kurzy pro nápravu vývojových poruch učení na základních školách. Žádný žák nemá přiděleného osobního asistenta, ani nedochází k reedukaci do PPP.

Po stránce materiálního zabezpečení je výuka integrovaných žáků zabezpečena velmi dobře. Ve škole je dostatek nástěnných materiálů, speciálních učebnic a textů (zejména pro dyslektiky) a speciálních pomůcek (kostky na procvičování tvrdých a měkkých slabik, bzučáky, čtecí okénka). Dosud chybí vhodné počítačové programy pro reedukaci VPU, při nápravě organizované v počítačové učebně žáci pracují s běžnými výukovými programy. Přestože škola speciální pomůcky má, nebyla ve sledované hodině reedukace použita žádná.

Žáci mají zpracované individuální vzdělávací plány (IVP). Ty vycházejí ze vzdělávacího programu školy, respektují individuální schopnosti žáků a u většiny z nich obsahují konkrétní speciálně-pedagogické postupy a přehled vhodných kompenzačních pomůcek. Byly projednány jen s některými rodiči, údaje o spoluúčasti rodičů nejsou uvedeny. S IVP škola zatím cíleně nepracuje. Nejsou pravidelně vyhodnocovány (z tohoto důvodu ani na základě vyhodnocení inovovány, není v nich uveden způsob hodnocení a klasifikace, ani neobsahují případné úpravy učebního plánu. Chybí jmenovité určení pracovníka poradenského zařízení (to je uvedeno většinou v odborném vyšetření), i jeho podpis pod IVP.

Ani v další dokumentaci školy nejsou žádné záznamy o řešení problematiky vzdělávání žáků s VPU. Vedení školy sice tvrdí, že při pedagogických radách a v metodických orgánech se učitelé touto problematikou zabývají, ze zápisů však tato skutečnost nevyplývá.

Prováděné hospitace byly zaměřeny na sledování výuky integrovaných žáků v běžných hodinách, v jednom případě byla sledována reedukační péče u dyslektické asistentky. Vzdělávací potřeby žáků s VPU byly většinou zohledněny, ovšem bez použití jakýchkoliv speciálních učebnic, textů a pomůcek. Největší rezervy byly zjištěny v rozvíjení komunikačních dovedností žáků.

Hodnocení je pro integrované žáky většinou motivující, formy hodnocení jsou zpravidla v souladu se vzdělávacími potřebami žáků. Kontrola sešitů a písemných prací potvrdila, že obsah a rozsah písemných prací respektuje postižení žáků, jejich hodnocení má rovněž motivující charakter.

Nápravu VPU provádí pět učitelek. Na 1. stupni se reedukace účastní vždy jeden žák, na 2. stupni náprava probíhá skupinovou formou. Reedukace je někdy zaměňována za doučování, kterého se účastní i další žáci tříd.

Diagnostiku žáků provedly PPP v Trutnově, Náchodě a Jičíně. Dva žáci mají vypracované posudky od PPP z jiného kraje.

Poradny zasílají školám především závěry ze speciálně-pedagogických vyšetření, z psychologických vyšetření jen zřídka. V jednotlivých posudcích jsou značné rozdíly. Někde je typ specifické poruchy jasně a jednoznačně určen, někde se objevují nepřesné a nejasné diagnózy, například „smíšená porucha školních dovedností lehčího stupně, ale širšího rozsahu“, „obtíže ve čtení, písemném projevu i počítání“ apod. Návrhy organizačních forem vzdělávání jsou zpravidla uvedeny, stejně jako obsah, rozsah a způsob poskytování speciálně pedagogické péče. Popis vzdělávacích potřeb žáka není vždy uveden, takže v souvislosti s nejasně napsanou diagnózou se pak učitelé, kteří se zabývají reedukací vývojových poruch učení, nemají o co opřít. Dle potřeby jednou až dvakrát ročně docházejí do školy pracovnice PPP Trutnov a za přítomnosti rodičů či s jejich písemným souhlasem vyšetřují žáky.

Vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení je průměrné.

Tematicky zaměřená inspekce „Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve školách a školských zařízeních“

Bylo kontrolováno dodržování a využití těchto pokynů MŠMT:

- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení čj. 28 275/2000-22
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance čj. 14 423/99-2
- Metodický pokyn k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže čj. 14 514/2000-51
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví čj. 194/2002-14.

Použité metody tematicky zaměřené inspekce spočívaly v zadání dotazníků ve třídách 7. a 8. ročníku, v řízených rozhovorech s ředitelkou školy, výchovnou poradkyní, školní metodičkou prevence a se skupinami žáků. Dále byla provedena analýza příslušné dokumentace, bylo pozorováno a vyhodnocováno prostředí a sociální klima běžného chodu školy. Výstupem jsou písemné přehledy jednotlivých inspekčních zjištění v záznamových listech určených pro potřeby České školní inspekce a tabulky s vyhodnocením žákovských dotazníků.

Školní metodička prevence pracuje ve škole jako učitelka pouze na snížený úvazek. Vypracovala Program prevence sociálně patologických jevů a protidrogové prevence. Tento materiál obsahuje seznam plánovaných akcí a aktivit pro žáky druhého stupně, popřípadě jejich rodiče. Není cíleně zaměřen na určitou skupinu žáků, opomíjí žáky prvního stupně. Neobsahuje analýzu minulého školního roku, např. hodnocení negativních jevů žáků v předcházejícím školním roku, které byly řešeny udělením výchovných opatření či klasifikací chování druhým či třetím stupněm. Nestanovuje priority primární prevence, v přílohách jsou tu však uvedeny modelové situace, jak postupovat při řešení nálezu drogy, nebo co je to šikana. Škola spolupracuje s odborníky, při výběru akcí dbá na vhodnost lektorů. Vydané metodické pokyny MŠMT nejsou rozpracovány na podmínky školy. Škola však užívá několik interních pokynů, které tvoří přílohu plánu.

Škola volí přiměřené formy spolupráce s rodiči žáků. Rodiče byli prokazatelně seznámeni s Řádem školy, s preventivním programem toto prokázáno nebylo. Škola reaguje na výchovné problémy žáků a jedná s rodiči, cílená opatření však nebyla doložena. Ve škole je umístěna schránka důvěry, zprávy se vyhodnocují, využívány jsou i letáky a brožury pro žáky a jejich zákonné zástupce.

Dotazníkové šetření a následné rozhovory se žáky ve dvou třídách na druhém stupni prokázaly, že většina dotázaných žáků projevuje sounáležitost se společenstvím školy, cítí se ve škole bezpečně, vztahy mezi žáky a pedagogy jsou zpravidla vnímány jako dobré, ovšem vyskytly se i názory, že někteří pedagogové žáky kázeňsky nezvládají, používají nepedagogické tresty. Žáci vznášeli kritické připomínky k vybavení počítačové učebny, poukazovali na nutnost oprav v budově, výměnu zničených laviček a starého školního nábytku, žádali možnost přístupu do počítačové učebny na internet, aby si mohli připravovat referáty, dívky žádaly zámky na sociální zařízení a klidné místo pro žáky 2. stupně (Žáci 1. stupně mají k dispozici atrium).

Atmosféra školy v době inspekce se jevila jako relativně příznivá. Z rozhovorů se žáky vyplynulo, že projevují přiměřenou sounáležitost se společenstvím školy. Prostředí školy vykazuje znaky relativní bezpečnosti a podnětnosti.

Pedagogičtí pracovníci se snaží řešit negativní jevy za pomoci metodických pokynů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Závažnost a četnost negativních jevů se v posledním roce zvýšila s příchodem několika problémových žáků, vedení školy si stěžuje na malou součinnost sociálních pracovníků při řešení podnětů a žádostí školy o pomoc při řešení konkrétních kauz.

Škola se problematikou prevence a sociálně patologických jevů zabývá. Přijatý systém je málo účinný.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Organizační řád Základní školy, ul. R. Frimla 816, Trutnov, platný od 1. 9. 2002 podepsaný ředitelkou školy a opatřený razítkem
2. Řád školy - Základní škola ul. R. Frimla 816, Trutnov, platný od 1. 9. 2004, podepsaný ředitelkou školy a opatřený razítkem
3. Plán školy na školní rok 2004/2005, platný od 31. 8. 2004, podepsaný ředitelkou školy a opatřený razítkem
4. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004, podepsaná ředitelkou školy a opatřená razítkem
5. Zápisy z jednání pedagogické rady, vedené ve školním roce 2003/2004 a 2004/2005, podepsané zapisujícím učitelem
6. Výpisy z vysvědčení žáků 1. – 9. tříd vydané k 31. 1. 2004
7. Rozvrhy hodin všech tříd a učitelů platné v době inspekční činnosti ve škole
8. Tematické plány všech učitelů sledovaných předmětů pro školní rok 2004/2005
9. Třídní knihy a třídní výkazy vedené ve školním roce 2004/2005
10. Třídní knihy vedené ve školních letech 1999/2000 – 2003/2004
11. Vzorky žákovských sešitů sledovaných předmětů vedených ve školním roce 2004/2005
12. Vzorky žákovských knížek a notýsků vedených ve školním roce 2004/2005
13. Žádost o udělení výjimky – sportovní třídy na ZŠ čj. 25 763/01-50 (ředitel odboru tělovýchovy a sportu MŠMT 14. 9. 2001)
14. Modelový učební plán vzdělávacího programu ZÁKLADNÍ ŠKOLA pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy, čj. 297 38/96-22-50
15. Projekt „Intenzifikace činnosti sportovních tříd na ZŠ – rozšíření sítě k 1. 8. 2003 (razítko a podpis ředitele odboru tělovýchovy a sportu MŠMT)
16. Individuální vzdělávací plány všech žáků integrovaných ve školním roce 2004/2005
17. Podklady pro integraci žáků ve školním roce 2004/2005
18. Plán výchovného poradce na školní rok 2004/2005 (nedatováno, bez podpisu)
19. Vzdělávací program Základní škola, schválený MŠMT ČR dne 30. dubna 1996 pod čj. 16 847/96-2 s platností od 1. září 1996, včetně úprav a doplňků, schválených MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod čj. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998
20. Přehledy prospěchu třídy za 1. pololetí školního roku 2004/2005 (výpis z katalogových listů žáků IV. a V. tříd)
21. Kniha úrazů, vedená ve školním roce 2003/2004 a 2004/2005
22. Rozvrh dozorů, vedený ve školním roce 2004/2005, v době konání inspekce
23. Podklady k jednání s rodiči ve školním roce 2004/2005 (interní neformální zápisy)
24. Program prevence sociálně patologických jevů, protidrogová prevence 2003/2004
25. Program prevence sociálně patologických jevů, protidrogová prevence 2004/2005 s přílohami (Plnění za 1. pololetí 2004/2005, Máme ve škole drogu, Šikana ve škole,

- Program proti šikanování, Dotazník Jaké mám spolužáky ?, Zásady při postihu za neomluvené hodiny), nepodepsáno, nedatováno
26. Pověření k vykonávání funkce výchovného poradce, ze dne 1. 9. 2004, podpis ředitelky školy a výchovné poradkyně
 27. Pověření k vykonávání funkce školního metodika prevence, ze dne 1. 9. 2004, podpis ředitelky školy a metodičky prevence
 28. Pracovní náplň výchovného poradce ze dne 1. 9. 2004, podpis ředitelky školy a výchovné poradkyně
 29. Pracovní náplň metodika prevence ze dne 1. 9. 2004, podpis ředitelky školy a metodičky prevence
 30. Dotazník „Prevence sociálně patologických jevů“ určený pro žáky 6. a 9. ročníku (pro potřeby tematické inspekce)
 31. Dotazník „Prevence sociálně patologických jevů“ určený pro ředitele školy a školního metodika prevence
 32. Záznamový list školního inspektora – sociálně patologické jevy (pro potřeby tematické inspekce)
 33. Vnitřní řád tělocvičny, nedatováno, nepodepsáno
 34. Vnitřní řád učebny německého jazyka, podpis správce učebny, 1. 9. 2003
 35. Zápisy ze schůzí metodických orgánů školy vedené ve školním roce 2004/2005
 36. Plány práce metodických orgánů na školní rok 2004/ 2005
 37. Plán dalšího vzdělávání pedagogů – 2. pololetí 2004/2005
 38. Schéma organizačního řádu Základní školy, R. Frimla 816, Trutnov
 39. Rozdělení pravomocí a zodpovědnosti – ředitel, zástupci (materiál ředitelky školy)
 40. Vzorek záznamů z hospitací uskutečněných ředitelkou školy ve školním roce 2004/2005
 41. Vzorek záznamů z hospitací uskutečněných zástupkyněmi ředitelky školy ve školním roce 2004/2005
 42. Kritéria hodnocení pedagogických pracovníků školy ze dne 31. 8. 2004
 43. Kritéria pro přiznání osobních příplatků ze dne 31. 8. 2004
 44. Vzorky žákovských protokolů z laboratorních prací, vykonaných v chemii a přírodopisu ve školním roce 2004/2005
 45. Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 9. 2002, č.j. 24 347/2002-21, vydané MŠMT dne 6. 8. 2002
 46. Protokol o provedení změny v zařazení Základní školy, Trutnov, R. Frimla 816 do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, vydaný MŠMT dne 3. 11. 2004 pod čj. Sine/2004-21
 47. Učební plány Základní školy, Trutnov, R. Frimla 816 na školní roky 2000/2001 až 2004/2005
 48. Učební plány Základní školy, Trutnov, R. Frimla 816 na školní roky 2000/2001 až 2004/2005 pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy
 49. Žádost o udělení výjimky – sportovní třídy na ZŠ čj. 25 763/01-50 (ředitel odboru tělovýchovy a sportu MŠMT 14. 9. 2001)
 50. Doklady o vzdělání učitelů sledovaných předmětů platné v době konání inspekce
 51. Záznam o zjištěných skutečnostech v Základní škole Trutnov, R. Frimla 816 – bezplatné poskytování učebnic, ze dne 8. dubna 2005

52. Záznam o zjištěné skutečnosti v Základní škole, Trutnov, R. Frimla 816 – neplnění učebních osnov matematiky, ze dne 8. dubna 2005
53. Záznam o zjištěné skutečnosti v Základní škole, Trutnov, R. Frimla 816 – neplnění učebního plánu, ze dne 8. dubna 2005

ZÁVĚR

Personální podmínky jsou velmi dobré, příznivě ovlivňují vzdělávací práci školy a umožňují plně realizovat zvolený vzdělávací program.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání umožňují pro výuku sledovaných předmětů realizovat zvolený vzdělávací program v plném rozsahu. Personální i materiálně technické zabezpečení tělesné výchovy má velmi dobrou úroveň. O dosažených výsledcích svědčí množství absolvovaných sportovních akcí a přední umístění žáků školy.

V učebním plánu školy pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy pro školní rok 2003/2004 jsou nedostatky, učební plány školy pro ostatní třídy ve sledovaném období 2000/2001 až 2004/2005 jsou v souladu platnými učebními dokumenty.

Učební osnovy sledovaných předmětů v uzavřeném učebním cyklu ve školních letech 1999/2000 až 2003/2004 byly plněny, s výjimkou matematiky. Individuální vzdělávací programy pro integrované žáky jsou zpracovány dobře, v jejich účelném využívání jsou rezervy.

Oblast výchovného poradenství a prevence sociálně-patologických jevů je zabezpečována, účinnost používaného systému je malá.

Povinná dokumentace školy průkazně zachycuje výchovně-vzdělávací proces, v přesnosti jejího vedení jsou rezervy.

Úvodní motivace většinou zařazována nebyla, s vyšší frekvencí prolínala výukou motivace průběžná, často však s nízkou výrazností. Ve společenskovědních předmětech byli žáci naopak motivováni vhodně a často, pracovali činnostním způsobem, kooperativně, v důsledku metodické promyšlenosti organizace výuky.

Učivo bylo prezentováno věcně správně, přiměřeně věku žáků. Až na výjimky převažoval v ostatních předmětech frontální způsob práce, bez pestrosti metod, se zařazením pasivnějších forem práce samostatné. Dostatečný prostor byl věnován upevňování a opakování učiva pouze v průběhu hodin, v závěru hodin na zopakování nových poznatků většinou nezbyl čas, stejně jako na jmenovité hodnocení práce žáků. Většinou velmi hezké rozvíjení komunikativních dovedností žáků na 1. stupni pokračovalo na stupni druhém pouze u několika vyučujících. V ostatních hodinách nebyli žáci vedeni k větným odpovědím a měli málo možností k souvislejším mluvním projevům. V řadě zhlédnutých hodin někteří žáci ve vztahu k vyučujícím příliš nerespektovali sjednaná pravidla komunikace a slušného chování.

Výsledky vzdělávání jsou zjišťovány každý rok standardizovanými testy, vždy ve dvou střídajících se ročnících.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobry (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jana Vízdalová
Člen týmu	Mgr. Marie Hypšová
Člen týmu	Mgr. Svatava Fejglová
Člen týmu	Mgr. Bc. Květoslava Dřevíková
Člen týmu	Mgr. Věra Nosková
Člen týmu	Mgr. Pavel Baštář
Člen týmu	PaedDr. Antonín Kačírek
Člen týmu	Ing. Jan Bolehovský
Člen týmu	Ilona Oškrobaná

V Trutnově dne 27. dubna 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Horská 5, 541 01 Trutnov. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitele(ky) školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 19. 5. 2005

Razítko

Ředitel(ka) školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Libuše Indrová

.....

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	6. 6. 2005	i5-1019/05-5201
Školská rada	-----	-----

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány.